

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

IFRS 9 – En mer informativ redovisning av bankernas finansiella ställning

Magisteruppsats i företagsekonomi

Externredovisning

Vårterminen 2018

Handledare: Emmeli Runesson

Författare: Joakim Ask

Emma Peterström

Förord

Tack till vår handledare Emmeli Runesson för vägledning under uppsatsens gång. Vi vill också tacka våra kurskamrater och opponenter för värdefull återkoppling samt Anna Jarnesand och Jonas Henriksson för att ni tog er tid att korrekturläsa uppsatsen. Sist men inte minst ett stort tack till Jens Malm för goda råd i statistiska frågor.

Göteborg, maj 2018

Joakim Ask och Emma Peterström

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Magisteruppsats, Externredovisning VT 18.

Författare: Joakim Ask och Emma Peterström.

Handledare: Emmeli Runesson.

Titel: IFRS 9 – En mer informativ redovisning av bankernas finansiella ställning.

Bakgrund och problem: IFRS 9 - *Finansiella instrument* började gälla den 1 januari 2018. Genom att förflytta redovisningen av befarade kreditförluster från ICL (incurred credit loss) till ECL (expected credit loss) bidrar den nya standarden till en tidigare redovisning av kreditförluster. Detta förväntas förbättra redovisningen. Standarden medför ett större bedömningsutrymme samtidigt som den också skapar mer utrymme för opportunistiskt beteende. Banker tillhör den bransch där standarden förväntas få störst effekt. Det är därför intressant att undersöka vilken effekt införandet av IFRS 9 har på bankernas redovisning.

Syfte: Syftet med undersökningen är att redogöra för IFRS 9 påverkan på bankers redovisning av kreditförluster och identifiera eventuell påverkan av tillsyn, hänsyn till kreditrisk och opportunistiskt beteende.

Avgränsningar: Studien undersöker övergångseffekten till följd av IFRS 9. De banker som ingår i undersökningen är de börsnoterade europeiska banker som publicerat övergångseffekten vid studiens genomförande. Med övergångseffekten avses förändringen av redovisade kreditförluster vid tillämpning av ECL metoden.

Metod: Studien bygger på en statistisk undersökning av 137 banker. För att undersöka effekten av standarden användes t-test medan regressionsanalyser tillämpades för att undersöka bankers kreditrisk, kapitalstyrning, lönsamhet och tillsynens påverkan på redovisningen. Data inhämtades från olika databaser samt studie av årsredovisningar och andra publicerade rapporter. Det empiriska materialet analyserades utifrån tidigare forskning rörande en mer framåtblickande redovisning av avsättningar för kreditförluster samt användningsområdet av avsättningar för kreditförluster.

Resultat och slutsatser: Som förväntat leder implementeringen av IFRS 9 till att bankernas redovisade kreditförluster ökar. Förändringen har ett statistiskt signifikant samband med tillsyn och kreditrisk. Däremot visar resultatet ingen förekomst av opportunistiskt beteende.

Förslag till fortsatt forskning: Att undersöka om ECL metoden bidrar till en bättre uppskattning av kreditförluster och om opportunistisk redovisning förekommer i större eller mindre utsträckning under IFRS 9 än IAS 39.

Nyckelord:

Banker, IFRS 9, ECL, Kreditförluster

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2 Reglering	4
2.1 Redovisning av kreditförluster	4
2.2 Bankreglering och IFRS 9	5
3. Tidigare litteratur och hypotesutveckling.....	7
3.1 Effekten av IFRS 9	7
3.2 Avsättningar i syfte att hantera kreditrisk	7
3.3 Resultatutjämnning.....	8
3.4 Kapitalstyrning.....	9
3.5 Tillsynens påverkan	9
4. Metod.....	11
4.1 Statistiska modeller och variabler	11
4.1.1 Kontrollvariabler	12
4.1.2 Ytterligare överväganden	14
5. Resultat.....	16
5.1 Deskriptiv statistik	16
5.2 Hypotes 1.....	17
5.3 Hypotes 2.....	18
5.4 Hypotes 3.....	19
5.5 Hypotes 4.....	20
5.6 Hypotes 5.....	21
5.7 Robusthetstest.....	22
6. Diskussion och slutsats.....	24
7. Studiens begränsningar och förslag för fortsatta studier	25
Referenser	

Tabellförteckning

Tabell 1	13
Tabell 2	14
Tabell 3	16
Tabell 4	17
Tabell 5	17
Tabell 6	18
Tabell 7	19
Tabell 8	20
Tabell 9	21
Tabell 10	22
Tabell 11	23

1. Inledning

IFRS 9 - *finansiella instrument* är en aktuell och omdiskuterad standard som började gälla den 1 januari 2018. Standarden ersätter IAS 39 och specificerar hur företag skall klassificera och redovisa finansiella tillgångar respektive skulder (IFRS Foundation, 2017a). IASB (International Accounting Standards Board) och FASB (Financial Accounting Standards Board) påbörjade diskussionen om förändring av redovisningen för finansiella instrument redan 2002 (IASB, 2014b). Processen har varit utdragen och IASB har publicerat sex utkast (IASB, 2009a), ett diskussionspapper samt ett kompletterande dokument och mottagit över tusen kommentarer (IASB, 2014b).

Den främsta anledningen till den nya standarden kan härledas till finanskrisen 2007, där kreditrisk hade en betydande inverkan (Gebhardt, 2016). Efterskalvet av krisen ledde till att G20-ledarna¹ ville se en förändring av hur kreditförluster redovisades (Sveriges Riksbank, 2018). För att hantera de rapporteringsproblem som uppdagades vid finanskrisen inledde IASB och FASB ett samarbete i oktober 2008 (IASB, 2009a) och bildade FCAG (Financial Crisis Advisory Group). FCAG uppdrag var att undersöka potentiella åtgärder för en bättre finansiell rapportering. Den fördröjda redovisningen av kreditförluster tillsammans med de svårigheter som följde av användningen av flera olika nedskrivningsmodeller identifieras som de primära svagheter. FCAG föreslog därför att en mer framåtblickande modell för kreditförluster skulle utforskas (IASB, 2009a). Trots att standardsättarna bedrivit ett nära samarbete under utvecklingen av standarderna lyckades de inte komma till en gemensam lösning, utan utformade två separata standarder (IASB, 2014b).

Införandet av IASB:s standard IFRS 9 innefattar förändring av klassificering, säkerhetsredovisning och nedskrivningsprövningar (Falkman & Lundqvist, 2016). IFRS 9 gäller alla börsnoterade koncerner i Europa men påverkar företag i olika utsträckning beroende på deras användning av finansiella instrument. Enligt Granqvist partner på PwC är det på bankerna förändringen kommer att få störst inverkan (Neurath 2016). Enligt IAS 39 redovisades befarade kreditförluster först efter en konstaterad förlust, vilket ansågs vara försent (Gebhardt, 2016). Den mest påtagliga förändringen som IFRS 9 medför är att bankerna fortsättningsvis kommer att redovisa kreditförluster i ett tidigare skede än vid tillämpning av IAS 39. Redovisningsmetoden kallas ECL (Expected Credit Loss) och ersätter den tidigare metoden ICL (Incurred Credit loss).

EBA (European Banking Authority) genomförde en undersökning av bankernas förväntningar inför övergången till IFRS 9, som visade på en ökning med mellan 13 och 18 procent. En del banker förväntar sig dock en ökning motsvarande 30 procent. Reserveringarna kan komma att påverka bankernas kärnkaptitalrelation (Frykström & Li,

¹ G20 är en grupp bestående av några av världens största och mest avancerade länder och tillväxtländer, inklusive Europeiska unionen som motsvarar 85 procent av den globala bruttonationalprodukten (G20, 2018).

2018). De banker som tillämpar schablonmetoden² är de som förväntas få störst kapitalpåverkan, vilket övervägande är mindre banker (EBA, 2017). Vilken faktisk inverkan IFRS 9 har på bankernas balansräkning vid införandet 2018 är fortfarande inte fastställt (Frykström & Li, 2018). Det är därför av intresse att undersöka övergångseffekterna för redovisning av kreditförluster vid standardens ikraftträdande och om det finns faktorer som driver redovisningen.

ECL metoden kommer i större utsträckning innefatta mer relevant information för att kunna identifiera framtida kreditförluster och leder till en tidigare redovisning av kreditförluster (Novotny-Farkas, 2016). Gebhardt och Novotny-Farkas (2011) forskning tyder på att redovisningsstandarder med mer bedömningsutrymme bidrar till en mer lämplig periodisering av kreditförluster. Marton och Runesson (2017) undersökning påvisar att mer bedömningsutrymme leder till bättre uppskattning av framtida förluster, förutsatt en stark tillsyn och att det saknas incitament att underskatta kreditförluster. Även om IFRS 9 förväntas bidra till en bättre redovisning av kreditförluster kräver den samtidigt mer bedömningar, vilket också skapar större utrymme för opportunistiskt handlande (Novotny-Farkas, 2016; Marton & Runesson, 2017). Gebhardt (2016) menar att nedskrivningar för kreditförluster är resultatet av en komplex beslutsprocess som påverkas av beslutsfattarnas incitament och initiativ. Nedskrivningar kan därför skilja sig åt trots identiska exponeringar och förhållanden (Gebhardt, 2016). Det skulle därav kunna finnas faktorer som driver redovisningen av avsättningar för kreditförluster vid övergången till IFRS 9 trots att införandet inte påverkar tillgångarnas ekonomiska underliggande förhållande.

Avsättningar för kreditförlusters överordnade funktion är att täcka förväntade kreditförluster (Caporale m.fl., 2018). Dock visar tidigare forskning på att banker använder avsättningar för kreditförluster i syfte att uppnå ett jämnare resultat (Leventis m.fl., 2011; Bushman & Williams, 2012; Marton & Runesson, 2017). Litteraturen påvisar även förekomsten av kapitalstyrning (capital management) genom att avsättningar för kreditförluster anpassas för att bankerna skall uppfylla kapitaltäckningskraven (Ahmed m.fl., 1999; Shrieves & Dahl, 2003; Curcio & Hasans, 2015). Tillsynsorgan har utövat påtryckningar för att banker skall redovisa lämpliga avsättningar för stigande kreditrisk (Caporale m.fl., 2018). Flera studier tyder på att tillsyn minskar förekomsten av opportunistiskt beteende (Marton & Runesson, 2017; Bushman & Williams, 2012; Fonseca & González, 2008; Duru m.fl., 2018). Detta tyder på att tillsyn är viktig vid införandet av IFRS 9. Tillsynsorgan och standardsättare har dock olika utgångspunkter, vilket kan påverka implementeringen av IFRS 9 (Novotny-Farkas, 2016). IFRS 9 har en bättre överensstämmelse med bankregleringen än IAS 39 samtidigt som det fortfarande finns konflikter (Novotny-Farkas, 2016). Bushman och Williams (2012) undersökte en mer framåtblickande metod för redovisning av kreditförluster och upptäckte att framåtblickande redovisning i syfte att jämna ut resultatet ledde till minskad

² Baselregelverket tillåter banker att använda två alternativa metoder för att beräkna kapitalbehov för kreditrisk. Under schablonmetoden används externa bedömningar medan banker som tillämpar internmetoden använder egna parametrar för att uppskatta kreditrisk (Novotny-Farkas, 2016).

marknadsdisciplin medan framåtblickande redovisning i syfte att fånga de framtida kreditförlusterna ledde till ökad marknadsdisciplin. Författarna menar därför att tillsynsmyndigheter bör kontrollera att avsättningar för kreditförluster endast drivs av hänsyn till kreditrisk.

Genom att studera 137 noterade europeiska banker från 27 olika länder undersökte vi om bankernas redovisade kreditförluster ökat till följd av införandet av IFRS 9 och om den redovisade förändringen skiljer sig mellan de banker med stark- respektive svag tillsyn. Vi undersökte även om förändringen var relaterad till resultatutjämnning, kapitalstyrning eller hänsyn till kreditrisk. För att undersöka det statistiska sambandet användes regressionsanalys. Studien tyder på kreditförlusterna ökar till följd av införandet och att banker som står under starkare tillsyn redovisar större förändring av kreditförluster. Förändringen tycks inte påverkas av opportunistiskt beteende i form av resultatutjämnning eller kapitalstyrning. Istället visar undersökningen att förändringen har ett statistiskt signifikant samband med kreditrisk. Vilket talar för att IFRS 9, i övergångsskedet, bidrar till en mer informativ redovisning av bankernas finansiella ställning.

Studien bidrar till såväl tillsynsorgans som standardsättares förståelse för implementeringen av IFRS 9 och den tidigare redovisningen av kreditförluster som standarden medför. Den identifierar också faktorer som påverkar redovisningen av kreditförluster vid övergången till IFRS 9. Utöver detta kompletterar den tidigare litteratur genom att ge insikt i förändringen av redovisade kreditförluster till följd av införandet av IFRS 9. Studiens svagheter är att de banker som omfattas av undersökningen endast är de banker som redovisat övergångseffekten mellan IAS 39 och IFRS 9 för kreditförluster vid studiens genomförande. Dessa banker kan skilja sig från populationen då det kan finnas incitament att inte avslöja effekterna av IFRS 9 i ett tidigt skede. En annan begränsning är att större delen av observationerna, på grund av tillgång till data, utgörs av ett fåtal länder, vilket kan påverka resultatet. Vidare användes Barth m.fl. (2006) index för att undersöka tillsynens inverkan på bankernas redovisning av kreditförluster. Indexet bygger på en enkätstudie från 2003, därav kan tillsynen förändrats till följd av finanskrisen 2007. Dock har indexet använts i aktuell forskning för att undersöka tillsynens påverkan och vi finner inget bättre alternativ till indexet.

Uppsatsen har följande struktur: Vi inleder med att förklara skillnaden mellan redovisning enligt IFRS 9 och IAS 39 samt bankregleringen och hur den interagerar med redovisningen i avsnitt 2. Därefter beskrivs tidigare forskning och hypotesutveckling i avsnitt 3, följt av en redogörelse för statistiska modeller och använda variabler samt urval och data i avsnitt 4. I avsnitt 5 redovisas resultatet och i avsnitt 6 förs en diskussion och slutsatser presenteras. Avslutningsvis beskrivs studiens begränsningar och förslag till framtida forskning i avsnitt 7

2 Reglering

2.1 Redovisning av kreditförluster

Problematiken med IAS 39 har framför allt konstaterats vara den fördröjda redovisningen av kreditförluster i kombination med de svårigheter som uppkommer av användningen av flera olika nedskrivningsmodeller (IASB, 2009a). Enligt IAS 39 tillämpas olika nedskrivningsmodeller beroende på tillgångens värdering. En nedskrivning redovisas endast om det föreligger objektiva omständigheter till följd av en eller flera inträffade händelser som har inverkan på tillgångens uppskattade framtida kassaflöde. Däremot redovisas ingen nedskrivning för förluster som förväntas uppstå till konsekvens av framtida händelser, oberoende av sannolikhet (ISAC, 1998).

IASB (2009b) lyfter i Basis for Conclusions *Exposure draft ED/2009/12* kritik som riktats mot ICL metoden. De förklarar att metoden kritiserats för att inte beakta förändringen av kreditrisk eftersom kreditförluster inte redovisas förrän händelsen inträffat. Därav speglar redovisningen inte tillgångens förväntade kassaflöde. Detta skapar en tröskel som försenar redovisning av förväntade förluster, vilket ger upphov till informationsbrist. Kravet på objektiva bevis för en inträffad händelse har även orsakat ansemliga jämförbarhetsproblem, då det många gånger är oklart när händelsen som ledde till förlusten inträffade och oklarheten leder till varierande praxis bland företagen. Vidare är det otydligt när en redovisad nedskrivning skall återföras. ICL metoden motverkar också korrekt återgivande genom att vissa kreditförluster redovisas i resultaträkningen trots att den ursprungliga bedömningen inte förändrats. Redovisningen speglar därav inte det underliggande ekonomiska fenomenet. Ett annat problem är att förluster beaktas vid den första värderingen av tillgången men inte vid beräkningen av ränta som används för efterföljande värdering. Därav är metoden inkonsekvent och ränteintäkterna överskattas i perioden innan förlusten uppstår. ICL skiljer sig också från hur företag fattar beslut kring utlåning samt hanterar risk eftersom företaget beträffande detta tar hänsyn till förväntade kreditförluster (IASB, 2009b).

IFRS 9 - *Finansiella instrument* skall tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare (IASB, 2014a). Standarden utgörs av tre delar bestående av säkerhetsredovisning, nedskrivning samt klassificering och värdering av finansiella instrument (IASB, 2014a). IFRS 9 ersätter IAS 39 och har betydande skillnader gentemot tidigare tillämpning. Som tidigare nämnt kräver IAS 39 att en objektiv händelse inträffat för att ett nedskrivningsbehov skall anses föreligga medan förväntade kreditförluster skall redovisas om kreditrisken har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället enligt IFRS 9. Gränsdragningen är således förflyttad från ICL (incurred credit loss) till ECL (expected credit loss). Genom att inte längre kräva objektiva bevis eller att en kreditförlust inträffat för att den skall redovisas avser IFRS 9 avlägsna den tröskel som försenar redovisningen av kreditförluster (IASB, 2013). IFRS 9 förenklar även redovisningen

genom att samma nedskrivningsmodell tillämpas för samtliga finansiella tillgångar (IASB, 2014a; IASB 2014b).

Nedskrivning enligt IFRS 9 sker i tre steg och utgår från förändringen i kreditrisk för finansiella tillgångar (IASB, 2014a). Steg 1 sker vid första redovisningstillfället där företaget skall redovisa förväntade kreditförluster för den kommande tolv-månadsperioden. I steg 2 skall en reserv för förväntade kreditförluster redovisas om kreditrisken har ökat väsentligt. Reserven skall motsvara de förväntade kreditförlusterna under tillgångens totala löptid. Steg 3 betyder att en konstaterad förlust har skett vilket innebär att en nedskrivning skall göras med hela beloppet (IASB 2014b). Standarden innehåller dock vissa förenklingsregler för till exempel leasing och kundfordringar. Regeln innebär att företag kan hoppa över steg 1 och direkt redovisa enligt steg 2. En ytterligare förenkling är att risken inte anses ökat väsentligt om de av ett företag har klassificerats med en låg kreditrisk (IASB, 2014a). När händelser har en negativ effekt på framtida kassaflöden för finansiella tillgångar anses ett nedskrivningsbehov föreligga (IASB, 2014a). Konkreta exempel som beskrivs av IASB är betydande finansiella betalningssvårigheter eller hög sannolikhet till ekonomisk rekonstruktion hos låntagaren. Storleken på avsättningen och vad som utgör en väsentlig ökning skall beräknas för respektive tillgång. En tillgång som är förfallen med mer än 30 dagar anses dock alltid innebära en ökad kreditrisk såvida inte annat kan påvisas (IASB, 2014a). Uppskattningar av förväntade kreditförluster skall baseras på historiska händelser såväl som framtida prognoser. Dessutom skall sannolika och mindre sannolika utfall viktas.

2.2 Bankreglering och IFRS 9

Banker måste förhålla sig till andra regelverk än enbart redovisningsstandarder. Basel är ett internationellt regelverk som anger vilka minimikrav som bankerna måste uppfylla (Bank For International Settlements, u.å). Det nuvarande regelverket heter Basel III och utvecklades till följd av finanskrisen 2007. Regelverket är ämnat för att stärka reglering, tillsyn och riskhantering i banksektorn (ECB, 2018). Basel III utgörs av tre pelare (Finansinspektionen 2018). Det grundläggande kapitalbaskrav är den första pelaren som utgör minimikravet för bankernas kapitalkravsregler och består av operativ risk, kreditrisk och marknadsrisk (Finansinspektionen 2018). Basel III kräver att varje institution uppfyller kravet på ett kärnprimärkapital om minst 4,5 procent, ett primärkapital³ om minst 6 procent, samt en total kapitalrelation om minst 8 procent (Bank For International Settlements, 2017). Inom EU regleras detta dels av kapitäläckningsdirektivet, (EUT L 176/1, 27.6.2013) och dels av tillsynsförordningen, (EUT L 176/338, 27.6.2013). Pelare två, riskbedömning och tillsyn (ÖUP)⁴ innebär att banker måste utöva interna kontroller för att identifiera, mäta och styra sina risker. Den

³ Kärnprimärkapital och primärkapital utgör tillsammans Tier 1 och avser förhållandet för bankernas riskvägda tillgångar.

⁴ Tillsynsmyndigheterna bedömer och mäter regelbundet riskerna för varje bank. Denna kärnverksamhet kallas översyns- och utvärderingsprocessen, förkortat ÖUP.

sista pelaren är informationskravet och syftar till en ökad marknadsdisciplin genom att bankerna skall lämna ytterligare upplysningar (Finansinspektionen 2018).

Tillsynsmyndigheters främsta målsättning är finansiell stabilitet samt att skydda sparares depositioner (Novotny-Farkas, 2016) medan standardsättares största intresse är att utveckla redovisningsstandarder som främjar transparens, ansvarsutkrävande och effektivitet på finansiella marknader (IFRS Foundation, 2017b). Novotny-Farkas (2016) undersökte hur ECL metoden interagerade med tillsynsregleringen och fann att IFRS 9 överensstämmer bättre med de tre pelarna än IAS 39 men att det fortfarande finns konflikter. Vid beräkningar efter det första redovisningstillfället skiljer sig förväntade kreditförluster mellan Basel III och IFRS 9 (Krüger m.fl., 2018). Baselregelverket utgår från beräkningar med en tidshorisont på tolv månader medan IFRS 9 kräver att förväntade kreditförluster skall baseras på hela livslängden för det finansiella instrumentet. Dessutom skiljer sig ekonomiska förhållanden genom att Basel utesluter makroekonomiska faktorer medan IFRS beaktar såväl den aktuella ekonomiska situationen som framtida prognoser (Krüger m.fl., 2018).

En av IFRS 9 delsyften är att motverka kapitalförstärkande effekter (Krüger m.fl., 2018). Enligt Novotny-Farkas (2016) är det troligt att ECL, i kombination med de utökade upplysningskraven, kommer att leda till en ökad transparens och minska utdelningen av överskattade vinster. Författaren förklarar att IFRS 9 därför bör leda till en ökad finansiell stabilitet. Påståendet stöds av Olszak m.fl. (2017) studie av europeiska banker, som tyder på att större avsättningar för kreditförluster mildrar konjunkturförstärkande effekter. Samtidigt menar Krüger m.fl. (2018) att IASB inte helt uppnår detta delsyfte. Anledningen är att utgångspunkten för IFRS 9 inledningsvis har en tidshorisont på tolv månader vilket riskerar att kortsiktiga makroekonomiska faktorer som dämpas över tid blir mer påtagliga. Utöver detta beräknas IFRS 9 leda till ytterligare behov av kapital med hänsyn till Basel och Tier 1 (Krüger m.fl., 2018). Enligt Baselregelverket kan banker använda två metoder för att beräkna sitt kapitalbehov för kreditrisk. Under schablonmetoden används externa bedömningar medan banker som tillämpar internmetoden använder egna parametrar för att uppskatta kreditrisk (Novotny-Farkas, 2016). För banker som tillämpar schablonmetoden får redovisade avsättningar en direkt effekt på Tier 1 medan banker som använder internmetoden påverkas måttligt. IFRS 9 kommer därav få större effekt på kapitalet för de banker som använder schablonmetoden (Novotny-Farkas, 2016). Tillämpningen av IFRS 9 kan komma att leda till att avsättningar för förväntade kreditförluster ökar markant vilket resulterar i att kärnprimärkapitalet hastigt minskar (EU, 2017). Detta ökar incitament för opportunistiskt beteende (Novotny-Farkas, 2016).

3. Tidigare litteratur och hypotesutveckling

3.1 Effekten av IFRS 9

Den viktigaste riskfaktorn för bankerna är kreditrisk och de gör därför avsättningar för kreditförluster till förlustreserven (Pérez m.fl., 2008). Avsättningar för kreditförluster är en av de största periodiseringskostnaderna för banker (Fonseca & González, 2008; Curcio & Hasan, 2015) och inverkar på bankers lagstadgade kapital och prestation (Curcio m.fl., 2017). De har en stor ekonomisk betydelse eftersom de utgör en central funktion för bedömning av bankers stabilitet och risk (Marton & Runesson, 2017). ECL metoden i IFRS 9 kräver större förlustreserver (Novotny-Farkas, 2016). Grehardt (2016) undersöker skillnaden mellan nedskrivningar vid tillämpning av IFRS 9 jämfört med IAS 39 genom en fallstudie av grekiska statsobligationer och kommer fram till att IFRS 9 kommer att leda till tidigare och mer omfattande redovisning av kreditförluster. Vi förväntar oss därför att:

H1 - Implementeringen av IFRS 9 kommer att leda till att bankernas redovisade kreditförluster ökar.

3.2 Avsättningar i syfte att hantera kreditrisk

Avsättningar för kreditförlusters överordnade funktion är att täcka förväntade kreditförluster (Caporale m.fl., 2018). Bushman och Williams (2012) studerade konsekvenserna av en mer framåtblickande metod för redovisning av kreditförluster och upptäckte två olika tillämpningar. De undersökte hur de respektive tillämpningarna var relaterade till starkare respektive svagare disciplin av bankernas risktagande och fann att framåtblickande redovisning av kreditförluster kan leda till både ökad och minskad disciplin beroende på dess karaktär. Författarna menar att framåtblickande redovisning i syfte att jämna ut resultatet minskar marknadsdisciplin medan framåtblickande redovisning i syfte att fånga de framtida kreditförlusterna leder till ökad marknadsdisciplin. Även Ozili (2017) studie påvisade att bankers redovisade avsättningar för kreditförluster berodde på hänsynstagande till både kreditrisk och resultatutjämnning. Han undersökte redovisning av kreditförluster i västeuropeiska banker. Författaren menar därför att tillsynsmyndigheter för banker bör försöka försäkra att diskretionär redovisning endast drivs av hänsyn till kreditrisk. Curcio m.fl. (2017) visade att hänsyn till kreditrisk hade ett starkt samband med avsättningar för kreditförluster. Sambandet konstaterades i samtliga utförda analyser. Detta menar författarna fastställer den direkta relationen mellan avsättningar för kreditförluster och kreditkvalité. Curcio och Hasan (2015) visade att relationen mellan avsättningar för kreditförluster och kreditrisk var statistiskt signifikant för både banker med valutan euro och icke-euro banker. Vi förväntar oss därför att:

H2 – Förändringen av redovisade kreditförluster kommer att vara större för banker med högre kreditrisk.

3.3 Resultatutjämning

Det finns flera studier som undersökt huruvida avsättningar för kreditförluster används för resultatmanipulering (Mukuddem-Petersen & Petersen 2008; Curcio & Hasan, 2015). Resultatmanipulering innebär att företag vidtar åtgärder för att uppnå ett önskat resultat (Kanagaretnam m.fl., 2003). Enligt Kanagaretnam m.fl. (2003) kännetecknas detta ofta genom resultatutjämning som syftar till att stabilisera nettovinsten över tid (Curcio & Hasan, 2015). Kanagaretnam m.fl. (2003) beskriver fenomenet med att lönsamma banker som förväntas gå sämre i framtiden kommer att spara intäkter för kommande perioder genom att reducera resultatet med avsättningar för kreditförluster. Detta sker även motsatsvis under perioder då banker är mindre lönsamma. Mer konkret innebär det att intäkter ”flyttas” framåt eller bakåt i tiden, till aktuell period (Kanagaretnam m.fl., 2003). Det finns flera bakomliggande orsaker till resultatutjämning. En av dessa är ekonomiska kriser då förekomsten av resultatutjämning ökar för att framställa en bättre bild av företaget för investerare (Ahmad-Zaluki m.fl. 2011).

Anandarjan m.fl. (2007) undersökte användningen av avsättningar för kreditförluster i Australiensiska banker före och efter införandet av Basel. Resultatet tyder på att resultatmanipulering existerade både innan och efter införandet av Basel men att det sker mer aggressivt efter införandet. Dessutom visar studien på att noterade banker är mer benägna att använda resultatutjämning jämfört med ej noterade banker eftersom noterade banker är beroende av kapitalmarknaden. Även Curcio m.fl. (2017) studie framhåller förekomsten av resultatutjämning. De upptäckte däremot ingen skillnad mellan noterade och ej noterade banker när de undersökte förekomsten av opportunistiskt beteende i europeiska kommersiella banker. Pérez m.fl. (2011) undersökte spanska banker under perioden 1986 – 2002. Deras resultat tyder på att banker använder avsättningar för kreditförluster i syfte att jämna ut resultatet. Leventis m.fl. (2010) studerade relationen mellan avsättningar till förlustreserver och rörelseresultat och observerade ett statistiskt signifikant positivt samband. Liknande resultat påvisades i Curcio och Hasans (2015) studie. De jämförde europeiska banker i länder som hade euro som valuta med europeiska banker i länder med andra valutor och kom fram till att banker med euro använde avsättningar för kreditförluster för att jämna ut resultatet. Även Olszak m.fl. (2017) studie påvisade ett positivt statistiskt signifikant samband mellan avsättningar för kreditförluster och lönsamhet. Lönsamma företag tenderar använda periodisering för att minska intäkterna medan mindre lönsamma företag är mer benägna att periodisera för att öka intäkterna (Marton & Runesson, 2017). Vi förväntar oss därför att:

H3 – Förändringen av redovisade kreditförluster kommer att vara större för banker med högre avkastning.

3.4 Kapitalstyrning

Ahmed m.fl. (1999) studie av amerikanska banker indikerade att avsättningar för kreditförluster användes för kapitalstyrning (capital management) men inte för resultatutjämnning. Kapitalstyrning innebär att företag strävar efter att upprätthålla en viss grad av kapital (Ahmed m.fl., 1999) för att undvika kostnader förknippade med att bryta mot kapitaltäckningskraven (Curcio & Hasan, 2015). Anandarjan m.fl. (2007) kom fram till att avsättningar för kreditförluster användes för kapitalstyrning. Liknande resultat påvisades av Curcio och Hasans (2015). Deras undersökning visade ett positivt signifikant samband mellan avsättningar för kreditförluster och kapitalrelationen för banker med andra valutor än euro. Kim och Kross (1998) fann däremot ingen koppling mellan avsättningar för kreditförluster och kapitalstyrning i amerikanska banker. Inte heller Pérez m.fl. (2011) undersökning påvisade förekomsten av kapitalstyrning. Däremot kom Shrieves och Dahl (2003) fram till att utlåningen är beroende av kapitalbasen där banker med en lägre kapitalbas beviljar färre lån. Deras slutsats är att banker med mindre kapital har incitament att öka detta genom att redovisa lägre kreditförluster. Tidigare forskning rörande avsättningar för kreditförluster och kapitalstyrning varierar (Curcio & Hasan, 2015). Dock ökar bankernas incitament att handla opportunistiskt med de större reserveringar för kreditförluster som IFRS 9 medför eftersom det kan inverka på den kapitalbevarande bufferten, framförallt för banker som använder sig av schablonmetoden (Novotny-Farkas, 2016). Vi förväntar oss därför att:

H4 – Förändringen av redovisade kreditförluster kommer att vara mindre för banker med lägre kapitalrelation.

3.5 Tillsynens påverkan

Banker tillhör den bransch som är bland de främst reglerade (Mukuddem-Petersen & Petersen 2008). Tillsynsmyndigheternas översyns- och utvärderingsprocess kan påverka redovisningen av förväntade kreditförluster och deras agerande är därför av högsta vikt (Novotny-Farkas, 2016). Gebhardt och Novotny-Farkas (2011) argumenterar för att länders regler och tillsynsorgan påverkar bankernas redovisning av kreditförluster. Enligt Gebhardt och Novotny-Farkas (2011) varierar tillämpningen av IFRS avsevärt mellan olika tillsynsregleringar. Banker som är verksamma i länder där tillsynsorganet förespråkar framåtblickande redovisning av kreditförluster är mer benägna att redovisa kreditförluster, under lönsamma år, för att jämna ut resultatet. Vidare menar författarna att banker med striktare tillsyn kan välja att redovisa större kreditförluster eftersom de kan utsättas för sanktioner om kraven för avsättningar inte uppfylls. I IFRS 9 utlämnas definitionen av ”default” trots att begreppet i praktiken varierar mellan länder som tillämpar IFRS. Detta ökar möjligheten till differentierade tolkningar, varför övervakningen är viktig för att konvergens skall uppnås (Novotny-Farkas).

Bushman och Williams (2012) studie påvisade att förekomsten av resultatutjämnning i banker hade ett negativt samband med stark tillsyn. Liknande resultat påträffades av Bouvatier m.fl. (2014) som undersökte kommersiella banker i Europa. De observerade att striktare tillsyn och högre revisionskvalitet reducerade resultatutjämnning genom

avsättningar till förlustreserver. Även Fonseca och González (2008) uppmärksammade att förekomsten av resultatutjämnning i banker minskade med hårdare tillsyn och investerarskydd. Duru m.fl. (2018) utförde en multinationell studie som påvisade att starka tillsynsmekanismer och redovisningsreglering bidrog till att bankernas finansiella rapporter var mer informativa. Författarna menar att detta indikerar på att en starkare tillsyn reducerar opportunistiskt beteende. Marton och Runessons (2017) undersökning visade att en mer framåtblickande redovisning för kreditförluster bidrog till en bättre uppskattning av framtida kreditförluster hos större och lönsammare banker. Dock kunde detta inte observeras hos mindre banker. Författarna menar att det kan bero på att bankerna har olika förutsättningar eftersom större banker har mer avancerade system, mer resurser att allokera till redovisningen och är föremål för strängare tillsyn. Ozilis (2017) undersökning visade att högre grad av tillsyn ledde till högre avsättningar för kreditförluster. Vi förväntar oss därför att:

H5– Förändringen av redovisade kreditförluster kommer att vara större för banker med strängare tillsyn.

4. Metod

4.1 Statistiska modeller och variabler

För att genomföra undersökningen användes t-test för hypotes 1 och regressionsanalys för resterande hypoteser. Regressionsanalys är den vanligaste formen av analys i forskningsområdet. Anledningen till att fyra separata regressionsanalyser använts är för att undvika multikollinearitet mellan de oberoende variablerna. Detta beskrivs närmare i avsnitt 5.1. Med hänsyn till att variablerna kan påverka varandra utförs även en regression med samtliga variabler i avsnitt 5.7.

För att testa hypotes 1 användes:

$$\Delta KredF > 0$$

$\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringarna av redovisade kreditförluster, enligt IFRS 9 jämfört med IAS 39, i förhållande till totala tillgångar. Medelförändringen undersöktes genom ett t-test. Vi förväntar oss att förändringen av $\Delta KredF$ skall vara statistiskt signifikant större än noll.

För att testa hypotes 2 användes:

$$\Delta KredF_i = B_0 + B_1 NL_i + \sum_{y=6}^m n_y Kontroll_{yi}$$

NL används för att undersöka huruvida förändringen drivs av hänsyn till kreditrisk. Variabeln utgörs av den naturliga logaritmen av nödlidande⁵ lån i förhållande till bruttoulåning. Även Ozili (2017) använde nödlidande lån i förhållande till bruttoulåning för att undersöka relationen mellan avsättningar för kreditförluster och hänsyn till kreditrisk. Vi förväntar oss att det kommer att NL kommer att vara positivt statistiskt signifikant eftersom högre kreditrisk kräver större avsättningar.

För att testa hypotes 3 användes:

$$\Delta KredF_i = B_0 + B_1 Avk_i + \sum_{y=5}^m n_y Kontroll_{yi}$$

⁵ Enligt Europeiska tillsynsmyndigheten anses ett lån vara nödlidande om det inte betalats efter 90 dagar eller om det finns indikationer på att låntagaren inte kommer att kunna betala.

Vi förväntar oss att Avk skall vara positivt statistiskt signifikant. Avk är en proxy för avkastning som används för att undersöka förekomsten av resultatutjämnning. Variabeln utgörs av den naturliga logaritmen av vinst innan skatt i förhållande till totala tillgångar. Cursio och Hasans (2015) och Fonseca och González (2008) använde vinst innan skatt i förhållande till totala tillgångar för att undersöka förekomsten av resultatutjämnning i banker.

För att testa hypotes 4 användes:

$$\Delta KredF_i = B_0 + B_1 KAP_i + \sum_{y=6}^m n_y Kontroll_{yi}$$

Kap är den naturliga logaritmen av kärnprimärkapitalrelationen (Tier 1 ratio). Även Curcio och Hasan (2017) använde Tier 1 ratio. Banker med ett lägre Tier 1 förväntas redovisa lägre kreditförluster för att uppfylla kapitaltäckningskraven, därmed kommer banker med relativt högre Tier 1 istället redovisar större förändring av kreditförluster. Vi förväntar oss därför att KAP är positivt statistiskt signifikant.

För att testa hypotes 5 användes:

$$\Delta KredF_i = B_0 + B_1 Tillsyn_i + \sum_{y=6}^m n_y Kontroll_{yi}$$

Tillsyn är en dummyvariabel som antar värdet 1 för stark tillsyn och 0 för svag tillsyn. Variabeln baseras på Barth m.fl. (2006) index som har använts i flera tidigare studier (se exempelvis Gebhardt och Novotny-Farkas 2011, Bushman och Williams, 2012 samt Marton och Runesson, 2017). Gruppen stark tillsyn utgörs av 83 observationer och svag tillsyn av 54 observationer. I Tabell 2 redovisas vilka länder som har stark respektive svag tillsyn. Eftersom Marton och Runesson (2017) och Gebhardt och Novotny-Farkas (2011) studier har visat att tillsyn påverkar redovisningen av avsättningar för kreditförluster förväntar vi oss att det kommer att finnas ett samband mellan den redovisade förändringen av kreditförluster och tillsyn. Tillsyn kommer att vara positivt signifikant eftersom detta påvisats i tidigare studier (Ozili, 2017).

4.1.1 Kontrollvariabler

Kontroll avser de kontrollvariabler som används för att kontrollera för andra faktors potentiella påverkan på resultatet. Kontrollvariabler som använts är Storlek Δ BNP, Konsol, Risk, Spec och Δ Index. Storlek är den naturliga logaritmen av totala tillgångar. Variabeln har använts som proxy för storlek av bland annat Ozili (2017) och Marton Runesson (2017). Den hade ett positivt statistiskt signifikant samband med avsättningar för kreditförluster i Marton och Runesson (2017) studie men däremot inte i Ozilis (2017).

Δ BNP avser den procentuella förändringen av BNP (bruttonationalprodukt) per land för 2017. Variabeln motiveras av att det kan finnas ett samband mellan redovisning av kreditförluster och BNP, vilket påvisades av exempelvis Curcio m.fl. (2017) och Ozili (2017). Sambandet kunde däremot inte upptäckas av Curcio och Hasans (2015). Konsol och Spec är dummyvariabler där Konsol beskriver om banken är konsoliderad eller inte medan Spec beskriver om banken är kommersiell eller inte. Majoriteten av de undersökta bankerna är kommersiella (73 stycken), vilket skulle kunna inverka på resultatet. Urvalet består av 114 konsoliderade och 23 icke-konsoliderade. Δ Index är förändringen av den huvudsakliga aktiemarknaden 2017. Marton och Runessons (2017) undersökning påvisade en statistiskt signifikant korrelation mellan avsättningar för kreditförluster och Δ Index samt avsättningar för kreditförluster och Risk. Risk är nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar och används som proxy för riskprofil.

Tabell 1

Variabel	Beskrivning
Δ KredF	Den naturliga logaritmen av förändringen av redovisade kreditförluster i euro, enligt IFRS 9 jämfört med IAS 39, i förhållande till totala tillgångar, efter justering till positiva värden.
NL	Den naturliga logaritmen av nödlidande lån, en proxy för hänsyn till kreditrisk. Orbis variabel: <i>Non performing loans/gross loans</i> .
Avk	Den naturliga logaritmen av vinst innan skatt i förhållande till totala tillgångar. Orbis variabel: <i>Profit before Tax</i> , omräknad till positiva tal, i förhållande till Orbis variabeln: <i>Total assets 2016</i> .
Kap	Den naturliga logaritmen Tier 1. Orbis variabel: <i>Tier 1 ratio %</i> .
Tillsyn	Tillsyn är en dummyvariabel som antar värdet 1 för stark tillsyn och 0 för svag tillsyn. Svag tillsyn har de banker med 0 - 20 poäng och stark tillsyn har de banker med 21 - 41 poäng. Poängen har konstruerats enligt frågorna för official, capital och audit i Barth m.fl. (2006) index, baserat på en global enkätundersökning av banker, via World bank. Se bilaga 1.
Kontrollvariabler:	
Δ BNP	Den naturliga logaritmen av den procentuella förändringen av bruttonationalprodukt i respektive land under 2017. Hämtat från IMF (International Monetary Fund).
Δ Index	Årlig procentuell förändring av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden enligt Orbis, året 2017. Hämtat från investing.com
Storlek	Den naturliga logaritmen av totala tillgångar i euro (En proxy för storlek). Orbis variabel: <i>Total assets</i>
Konsol	En indikator som antar värdet 1 för konsoliderad och 0 för icke-konsoliderad. Orbis variabel: <i>Consolidation Code</i>
Risk	Nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar (en proxy för riskprofil). Orbis variabel: <i>Net Loans / Total assets</i>
Spec	En indikator som antar värdet 1 för kommersiella banker och 0 för andra. Orbis variabel: <i>Specialization</i> .

Tabell 2

Fördelning av banker			
Land	Antal banker	Procent av totalt antal banker	Tillsyn
Belgien	1	0,70%	Stark
Bulgarien	1	0,70%	Stark
Cypern	1	0,70%	Svag
Danmark	24	17,50%	Stark
Estland	1	0,70%	Stark
Finland	2	1,50%	Svag
Frankrike	1	0,70%	Svag
Grekland	5	3,60%	Stark
Grekland	1	0,70%	Stark
Irland	11	8,00%	Svag
Italien	1	0,70%	Stark
Kroatien	2	1,50%	Stark
Lichtenstein	1	0,70%	Stark
Litauen	1	0,70%	Stark
Malta	5	3,60%	Svag
Nederländerna	25	18,20%	Svag
Norge	10	7,30%	Stark
Polen	2	1,50%	Stark
Portugal	1	0,70%	Svag
Rumänien	1	0,70%	Svag
Slovakien	5	3,60%	Stark
Spanien	12	8,80%	Stark
Storbritannien	8	5,80%	Stark
Sverige	2	1,50%	Stark
Tjeckien	9	6,60%	Stark
Tyskland	2	1,50%	Stark
Ungern	2	1,50%	Stark
Österrike	1	0,70%	Stark

4.1.2 Ytterligare överväganden

För att variabeln Avk inte skulle vara autokorrelerade användes förhållandet totala tillgångar 2016. Utöver detta kontrollerades fördelningen. Normalfördelning är ett antagande för både t-test och regressionsanalys. För att förbättra fördelningen av insamlad data användes den naturliga logaritmen för variablerna $\Delta KredF$, NL, Avk, Kap, Storlek, och ΔBNP . $\Delta KredF$ och Avk räknades om till positiva tal genom att det minsta talet adderades med samtliga observationer innan de logaritmerades. En av observationerna i Kap har även blivit "winsorized" för att undvika att resultatet drivs av extremvärden. Logaritmering av variabler motverkar skevfördelad data såväl som risken för heteroskedasticitet, vilket påverkar förklaringsgraden i en regressionsmodell (Field 2009).

4.2 Urval och data

Populationen består av alla noterade banker i Europa som tillämpar IFRS och återfinns i databasen Orbis. I populationen ingår EU:s 28 medlemsländer samt Norge, Schweiz, Island och Liechtenstein. Sökningen i Orbis gav 381 banker från 31 länder (Island har inga noterade banker). Det är valfritt för Schweiziska banker att följa IFRS, därav sorterades de Schweiziska banker som inte följde IFRS bort. Utöver detta sorterades ett antal stiftelser som ingick i sökningen bort då inte heller de tillämpade IFRS. Även banker med brutet räkenskapsår sorterades bort eftersom det inte fanns tillgänglig data gällande övergångseffekten för införandet av IFRS 9. Efter att dessa banker sorteras bort återstod 317 banker.

För att samla in data om förändring av kreditförluster, enligt IFRS 9 jämfört med IAS 39, användes årsredovisningar för 2017, Q4 rapporter för 2017 samt Q1 för 2018 och andra publikationer. Q4 rapporter innehåller samma siffror som årsredovisningar och är därför relevanta. Samtliga rapporter som använts beskriver effekten för redovisade kreditförluster vid första tillämpningen av IFRS 9 den första januari 2018. Bankerna måste inte redovisa förändringen av kreditförluster förrän 2018. Vi begränsades därför till de banker som publicerat Q1 för 2018, har separata rapporter för införandet alternativt frivilligt redovisar förändringen i rapporter för 2017. Med hänsyn till ovanstående består vårt urval av totalt 137 observationer av banker i 27 länder. Ett fåtal av länderna är överrepresenterade medan andra länder endast har en eller ett fåtal observationer, se Tabell 2. På grund av att avsaknaden i tillgänglig data för variabeln NL består de regressioner där variabeln ingår endast av 126 observationer medan övriga regressioner samt t-test utgörs av data från 137 observationer.

En del banker redovisade den förväntade effekten till följd av IFRS 9 med ett intervall och inte ett exakt belopp. Anledningen bankerna angav var att övergångseffekten inte var helt säkerställd vid publiceringen för dessa 2017 rapporter. I de här fallen valde vi att använda medelvärdet inom intervallet. Vidare var det ett fåtal banker som redovisade effekten av den nya standarden netto. För att få ett mer korrekt och rättvist resultat räknade vi om samtliga aktuella fall med hjälp av respektive banks effektiva skattesats för året. Således består den redovisade effekten av IFRS 9 före skatt för hela urvalet. Resterande finansiell data samlades in via Orbis med undantag för Δ Index, se Tabell 1. I de fall data saknades kompletterades detta från bankernas finansiella rapporter eller databasen SNL Financial. Insamlad data är angiven i euro. Valutakursen för den 31 december 2017 användes för all data förutom totala tillgångar 2016, där valutakursen den 31 december 2016 användes.

5. Resultat

5.1 Deskriptiv statistik

Deskriptiv statistik för variablerna presenteras i Tabell 3. Den genomsnittliga förändringen av $\Delta KredF$ uppgår till 0,69 procent, se Tabell 5. Ökningen av kreditförluster till följd av implementeringen av IFRS 9 utgör således mindre än 1 % av totala tillgångar. Nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar, uppgår till drygt 60 procent medan andelen nödlidande lån i förhållande till bruttoutlåning uppgår till 1,3 procent. Medelvärdet av totala tillgångar uppgår till 146 miljarder euro ($e^{23,3113}$) vilket ligger i linje med andra studier av noterade banker (se Gebhardt och Novotny-Farkas, 2011).

Tabell 3

Deskriptiv statistik	Medelvärde	Minimum	Maximum	Std. avvikelse
$\Delta KredF$	-5,43	-6,61	-2,02	0,97
Risk	60,34	0,96	91,54	18,85
Konsol	0,83	0	1	0,38
Storlek	23,31	18,86	28,37	2,34
Spec	0,53	0	1	0,5
$\Delta Index$	14,54	-7,62	30,62	7,13
Tillsyn	0,61	0	1	0,49
NL	1,33	-2,12	6,15	1,37
ΔBNP	0,84	0,34	2,05	0,37
Avk	-0,27	-1,09	0,72	0,43

Variabler: $\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringar av kreditförluster i förhållande till totala tillgångar. *Risk* är nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar. *Konsol* är en dummyvariabel som anger om en bank är konsoliderad eller inte. *Storlek* anger den naturliga logaritmen av totala tillgångar. *NL* är den naturliga logaritmen av nödlidande lån i förhållande till bruttoutlåning. *Spec* är en dummyvariabel som anger om det är en kommersiell bank eller inte. $\Delta Index$ avser den årliga procentuella förändring av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden. *Tillsyn* är en dummyvariabel som anger om banken har stark respektive svag tillsyn. *NL* är den naturliga logaritmen av nödlidande lån i förhållande till bruttoutlåning. ΔBNP avser den naturliga logaritmen av den procentuella förändringen av BNP för respektive land 2017. *Avk* avser den naturliga logaritmen av vinst innan skatt i förhållande till totala tillgångar.

Korrelationen mellan variablerna presenteras i Tabell 4. Det finns statistiskt signifikanta samband mellan $\Delta KredF$ och de oberoende variablerna NL, Kap och Tillsyn men inte mellan $\Delta KredF$ och Avk. De oberoende variablerna Avk och ΔBNP påvisar en stark korrelation. Detta innebär att de multikollinerar och gör det problematiskt att använda variablerna i samma regressionsmodell. Därför utesluts kontrollvariabeln ΔBNP i regressionsanalysen för hypotes 3. För att ytterligare kontrollera variablernas korrelation visar respektive regressionsmodell VIF (variance inflatio factor) för varje variabel. Inget högt värde påvisas i analyserna för hypotes 2, 3, 4 eller 5.

Tabell 4

Pearson Korrelation mellan oberoende variabler

	F	ΔKredF	Avk	NL	Tillsyn	Risk	Konsol	Storlek	Spec	ΔIndex	Kap	ΔBNP
ΔKredF	1	-0,015	,373**	,206*	,191*	-,181*	-,204*	,320**	0,078	-,244**	0,037	
Avk		1	0,046	,298**	-0,076	0,074	0,001	0,167	-0,125	-,170*	,970**	
NL			1	-0,017	-0,065	-0,091	-0,013	,252**	0,035	-0,083	0,091	
Tillsyn				1	-,23**	-0,123	0,073	,233**	0,025	-,173*	,297**	
Risk					1	-0,085	-,173*	-0,126	,288**	-,304**	-0,086	
Konsol						1	,452**	-0,107	-,203*	-0,106	0,118	
Storlek							1	0,053	-0,134	-0,146	0,023	
Spec								1	0,005	-0,066	,191*	
ΔIndex									1	0,003	-0,076	
Kap										1	-,202*	
ΔBNP											1	
N	137	137	126	137	136	137	137	137	137	136	137	

* Korrelationen är statistiskt signifikant vid 0.05 nivå (2-sidigt).

** Korrelationen är statistiskt signifikant vid 0.01 nivå (2-sidigt).

5.2 Hypotes 1.

Tabell 5 visar en summering av vårt urval för alla banker. Intressant är att det finns betydande skillnader i förändringen av redovisade kreditförluster mellan bankerna. Den största ökningen uppgår till över 13 procent medan den minsta utgör en reducering av redovisade kreditförluster på 0,04 procent.

Tabell 5

Deskriptiv statistik					
	Antal	Totalt antal	Medelvärde av kreditförluster	Minimum	Maximum
Total	137	100,00%	0,69%	-0,04%	13,09%

Resultatet från hypotes 1 som undersöker om implementeringen av IFRS 9 kommer leda till att bankernas redovisade kreditförluster ökar presenteras i tabell 6 med hjälp av t-testet. Testet visar att förändringen av de redovisade kreditförluster är statistiskt signifikant, det vill säga att förändringen är statistiskt signifikant större än noll. Detta är i enlighet med förväntat resultat och innebär att övergången till IFRS 9 medför en ökning av redovisade kreditförluster, vilket överensstämmer med Gebhardts (2016) studie.

Tabell 6

One-Sample Test						
	Test Value = 0 N = 137					
	t	df	Sig. (2- sidigt)	Skillnad medelvärde	95% Konfidensintervall	
					Lower	Upper
Δ KredF	65,76	136	,000	-5,43	-5,59	-5,27

5.3 Hypotes 2.

Resultatet för den andra hypotesen presenteras i Tabell 7. Variabeln NL uppvisar ett positivt statistiskt signifikant samband med Δ KredF på en 99-procentig konfidensnivå. Effekten för koefficienten är 0,22 vilket betyder att när NL ökar med en procent ökar Δ KredF med 0,22 procent. Resultatet styrker att förändringen av redovisade kreditförluster drivs med hänsynstagande till kreditrisk. Utfallet är i linje med tidigare forskning (Bushman & Williams, 2012; Curcio & Hasan, 2017; Ozili, 2017). Beträffande kontrollvariablerna visar Storlek ett negativt statistiskt signifikant samband. Detta innebär att större banker redovisar en mindre förändring av Δ KredF än mindre banker. Spec och Risk är positivt statistiskt signifikanta, vilket betyder att förändringen är större i kommersiella banker än banker som är specialiserade inom andra områden samt att mer riskbenägna banker redovisar högre kreditförluster, vilket inte är förvånande. Konsol, Δ Index och Δ BNP är däremot inte statistiskt signifikanta. Förklaringsgraden för modellen uppgår till 25 procent.

Tabell 7

Beroende variabel: $\Delta KredF$	Multikollinearitet				
	B	t	Sig.	Tolerans	VIF
NL	0,22	3,98	0,00	0,93	1,08
Risk	0,01	2,71	0,01	0,89	1,13
Spec	0,58	3,69	0,00	0,86	1,17
Konsol	0,05	0,21	0,83	0,72	1,39
$\Delta Index$	0,00	-0,26	0,80	0,90	1,11
Storlek	-0,08	-2,17	0,03	0,74	1,35
ΔBNP	-0,25	-1,15	0,25	0,95	1,06
(Konstant)	-4,75	-5,51	0,00		

Justerat R^2 - värde 25 %
N = 126

Variabler: *NL* är den naturliga logaritmen av nödlidande lån i förhållande till bruttoutlåning. *Risk* är nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar. *Spec* är en dummyvariabel som anger om det är en kommersiell bank eller inte. *Konsol* är en dummyvariabel som anger om en bank är konsoliderad eller inte. $\Delta Index$ avser den årliga procentuella förändring av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden. *Storlek* är den naturliga logaritmen av totala tillgångar. ΔBNP avser den naturliga logaritmen av den procentuella förändringen av BNP för respektive land 2017. Konstanten $\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringar av kreditförluster i förhållande till totala tillgångar.

5.4 Hypotes 3.

I Tabell 8 presenteras regressionsanalysen för hypotes 3. Regressionen har en förklaringsgrad på 17 procent och visar inget statistiskt signifikant samband för variabeln Avk till skillnad från tidigare forskning (se exempelvis Curcio m.fl., 2017). De undersökta bankernas avkastning tycks inte påverka utfallet av den beroende variabeln $\Delta KredF$. Kontrollvariablerna *Spec* och *Risk* är fortsatt positivt statistiskt signifikanta och *Storlek* är negativt statistiskt signifikant. *Konsol* och $\Delta Index$ är inte statistiskt signifikanta.

Tabell 8

Beroende variabel: $\Delta KredF$	Multikollinearitet				
	B	t	Sig.	Tolerans	VIF
Avk	-0,10	-0,54	0,59	0,96	1,04
Risk	0,01	2,50	0,01	0,88	1,13
Spec	0,72	4,58	0,00	0,93	1,08
Konsol	-0,03	-0,13	0,90	0,73	1,37
$\Delta Index$	-0,01	-0,40	0,69	0,88	1,13
Storlek	-0,08	-2,17	0,03	0,74	1,35
(Konstant)	-4,50	-5,08	0,00		

Justerat R^2 - värde 17 %

N = 137

Variabler: *Avk* är den naturliga logaritmen av vinst innan skatt i förhållande till totala tillgångar. *Risk* är nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar. *Spec* är en dummyvariabel som anger om det är en kommersiell bank eller inte. *Konsol* är en dummyvariabel som anger om en bank är konsoliderad eller inte. $\Delta Index$ är den årliga procentuella förändringen av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden. *Storlek* är den naturliga logaritmen av totala tillgångar. Konstanten $\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringar av kreditförluster i förhållande till totala tillgångar.

5.5 Hypotes 4

Resultatet för den fjärde hypotesen presenteras i tabell 9. Variabeln *Kap* påvisar ett negativt statistiskt signifikant samband på en 99-procentig konfidensnivå. Effekten för koefficienten är -0,93, vilket betyder att när *Kap* ökar med en procent minskar $\Delta KredF$ med 0,93 procent. Resultatet innebär således att ju högre Tier1 bankerna har, desto lägre $\Delta KredF$. Utfallet överensstämmer inte med Curcio och Hasans (2015) studie som påvisade ett positivt signifikant samband mellan avsättningar för kreditförluster och kapitalrelationen. *Spec* är även i där här regressionen positiv och statistiskt signifikant medan *Storlek* påvisar negativ signifikans. *Risk*, *Konsol*, $\Delta Index$ och ΔBNP är inte statistiskt signifikant i analysen. Regressionsanalysen har en förklaringsgrad på 20 procent.

Tabell 9

Beroende variabel: $\Delta KredF$	Multikollinearitet				
	B	t	Sig.	Tolerans	VIF
Kap	-0,93	-2,69	0,01	0,81	1,24
Risk	0,01	1,35	0,18	0,76	1,32
Spec	0,67	4,27	0,00	0,90	1,11
Konsol	-0,06	-0,26	0,80	0,72	1,38
$\Delta Index$	0,00	-0,16	0,88	0,88	1,13
Storlek	-0,10	-2,59	0,01	0,72	1,38
ΔBNP	-0,11	-0,53	0,60	0,90	1,11
(Konstant)	-1,13	-0,73	0,47		

Justerat R^2 - värde 20 %
N = 137

Variabler: *Kap* är den naturliga logaritmen av Tier 1. *Risk* är nettoutlåning i förhållande till totala tillgångar. *Spec* är en dummyvariabel som anger om det är en kommersiell bank eller inte. *Konsol* är en dummyvariabel som anger om en bank är konsoliderad eller inte. $\Delta Index$ avser den årliga procentuella förändring av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden. *Storlek* är den naturliga logaritmen av totala tillgångar. ΔBNP är den naturliga logaritmen av den procentuella förändringen av BNP för respektive land 2017. Konstanten $\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringar av kreditförluster i förhållande till totala tillgångar.

5.6 Hypotes 5

I tabell 10 presenteras regressionsanalysen för hypotes 5. Analysen visar att koefficienten för Tillsyn har ett statistiskt signifikant samband. Variabeln är positiv med en effekt på 0,42. Resultatet innebär att banker med stark tillsyn redovisar större $\Delta KredF$ än banker med svag tillsyn. Sambandet är positivt statistiskt signifikant på en 99-procentig konfidensnivå. Resultatet ligger i linje med förväntat resultat och tidigare studier,

exempelvis kommer Ozili (2017) fram till att starkare tillsyn leder till högre avsättningar för kreditförluster. Förklaringsgraden uppgår till 20 procent. Risk och Spec är positivt statistiskt signifikanta medan storlek är fortsatt negativt signifikant.

Tabell 10

Beroende variabel: $\Delta KredF$	Multikollinearitet				
	B	t	Sig.	Tolerans	VIF
Tillsyn	0,42	2,49	0,01	0,80	1,24
Risk	0,01	3,03	0,00	0,84	1,19
Spec	0,65	4,15	0,00	0,90	1,12
Konsol	0,06	0,25	0,81	0,70	1,42
$\Delta Index$	-0,01	-0,55	0,58	0,88	1,13
Storlek	-0,09	-2,44	0,02	0,73	1,37
ΔBNP	-0,14	-0,67	0,50	0,86	1,16
(Konstant)	-4,56	-5,12	0,00		

Justerat R^2 - värde 20 %
N = 137

Variabler: *Tillsyn* är en dummyvariabel som anger om banken har en stark respektive svag tillsyn. *Spec* är en dummyvariabel som anger om det är en kommersiell bank eller inte. *Konsol* är en dummyvariabel som anger om en bank är konsoliderad eller inte. $\Delta Index$ avser den årliga procentuella förändring av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden. *Storlek* är den naturliga logaritmen av totala tillgångar. ΔBNP avser den naturliga logaritmen av den procentuella förändringen av BNP för respektive land 2017. Konstanten $\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringar av kreditförluster i förhållande till totala tillgångar.

5.7 Robusthetstest

Tabell 11 visar resultatet där alla variablerna analyseras tillsammans. För att kontrollera styrkan i de tidigare analyserna genomförs en regressionsanalys där samtliga variabler ingår. Resultatet visar, precis som tidigare, inget statistiskt signifikant samband för Avk medan NL och Tillsyn är fortsatt statistiskt signifikanta. Dock är Kap till skillnad från tidigare inte statistiskt signifikant. Sambandet mellan förändringen av redovisade kreditförluster och kapitalrelationen kan således inte säkerställas. Förklaringsgraden på 32 procent är något högre än vid de andra analyserna och i nivå med tidigare studier. Kontrollvariablerna visar samma resultat som regressionsanalyserna för hypotes 2, 3 och 5. Till skillnad från regressionsanalysen för hypotes 4 är Risk positivt signifikant. VIF (variance inflation factor) visar inget högt värde, vilket tyder på att analyserna är lämpliga med undantag för Avk och ΔBNP som starkt korrelerar. Detta beror som tidigare nämnt på att det finns multikollinearitet mellan Avk och ΔBNP .

Tabell 11

Beroende variabel: $\Delta KredF$	Multikollinearitet				
	B	t	Sig.	Tolerans	VIF
NL	0,22	4,10	0,00	0,87	1,15
Avk	-0,62	-0,74	0,46	0,04	25,34
Kap	-0,53	-1,57	0,12	0,71	1,41
Tillsyn	0,45	2,75	0,01	0,73	1,37
Risk	0,01	2,47	0,02	0,65	1,55
Spec	0,48	3,12	0,00	0,83	1,21
Konsol	0,09	0,36	0,72	0,65	1,55
$\Delta Index$	-0,01	-0,54	0,59	0,78	1,28
Storlek	-0,09	-2,71	0,01	0,72	1,39
ΔBNP	0,21	0,20	0,84	0,04	26,22
(Konstant)	-3,64	-1,90	0,06		

Justerat R^2 - värde 32 %

N = 126

Variabler: *NL* är den naturliga logaritmen av nödlidande lån i förhållande till bruttoulåning. *Avk* avser den naturliga logaritmen av vinst innan skatt i förhållande till totala tillgångar. *Kap* är den naturliga logaritmen av Tier 1. *Tillsyn* är en dummyvariabel som anger om banken har en stark respektive svag tillsyn. *Risk* är nettoulåning i förhållande till totala tillgångar. *Spec* är en dummyvariabel som anger om det är en kommersiell bank eller inte. *Konsol* är en dummyvariabel som anger om en bank är konsoliderad eller inte. $\Delta Index$ avser den årliga procentuella förändring av aktiekursen på landets huvudsakliga aktiemarknaden. *Storlek* är den naturliga logaritmen av totala tillgångar. *NL* är den naturliga logaritmen av nödlidande lån i förhållande till bruttoulåning. ΔBNP avser den naturliga logaritmen av den procentuella förändringen av BNP för respektive land 2017. Konstanten $\Delta KredF$ avser den naturliga logaritmen av förändringar av kreditförluster i förhållande till totala tillgångar.

6. Diskussion och slutsats

Den här studien undersöker vilken påverkan ECL metoden enligt IFRS 9 har på bankernas redovisade kreditförluster jämfört med IAS 39. Studien undersöker även om förändringen av redovisade kreditförluster har något samband med kreditrisk, resultatutjämnning, kapitalstyrning och tillsyn. Bankernas kreditförluster har som förväntat ökat efter införandet av IFRS 9 eftersom ECL metoden kräver större förlustreserver (Novotny-Farkas, 2016). Detta överensstämmer med Gebhardt (2016) studie. Även det positiva sambandet mellan kreditförluster och tillsyn var i linje med förväntningarna. Detta innebär att banker som står under starkare tillsyn redovisar större kreditförluster, vilket stämmer överens med Ozilis (2017) forskning. En anledning till att en starkare tillsyn leder till större avsättningar för kreditförluster skulle kunna vara att bankerna som står under starkare tillsyn vill undvika de sanktioner som kan uppstå om inte kraven för avsättningar uppfylls (Gebhardt & Novotny-Farkas, 2011).

Till skillnad från tidigare forskning (se exempelvis Anandarjan m.fl., 2007; Pérez m.fl., 2011; Leventis m.fl., 2011, Curcio och Hasans, 2012; Marton och Runesson, 2017) visade resultatet inget statistiskt signifikant samband mellan förändring av redovisade kreditförluster och resultatutjämnning. Resultatutjämnning kan fortfarande existera hos bankerna under tillämpningen av IFRS 9, men vi kan inte se att förekomsten av resultatutjämnning påverkar förändringen av kreditförluster vid implementeringen. Trots att IFRS 9 medför tidigare redovisning av kreditförluster som kan påverka den kapitalbevarande bufferten (Novotny-Farkas, 2016) drivs övergångseffekten inte heller av kapitalstyrning. Resultatet överensstämmer med Kim och Kross (1998) och Pérez m.fl. (2011). Detta skulle kunna innebära att IFRS 9 inte har mycket större påverkan på kapitaltäckningen än tidigare eftersom den genomsnittliga förändringen av kreditförluster endast utgör 0,69 procent av bankernas totala tillgångar. Det kan också bero på att bankerna som omfattas av undersökningen är noterade och därav relativt stora. Enligt Novotny-Farkas (2016) är det främst banker som använder schablonmetoden som påverkas, vilket till större del är mindre banker.

Resultatet påvisade ett positivt samband mellan förändringen av redovisade kreditförluster och hänsyn till kreditrisk. Även Ozili (2017) visade att avsättningar för kreditförluster drevs av kreditrisk. Bushman och Williams (2012) undersökning visade att framåtblickande redovisning i syfte att fånga framtida kreditförluster ledde till en ökad marknadsdisciplin medan framåtblickande redovisning för resultatutjämnning hade motsatt effekt. Därav antyder resultatet att den första redovisningen enligt IFRS 9 är informativ. Detta bekräftas av frånvaron av opportunistisk redovisning i form av resultatutjämnning och kapitalstyrning. Sambandet med kreditrisk fastställer den direkta relationen mellan avsättningar för kreditförluster och kreditkvalité enligt Curcio m.fl. (2017).

Andra intressanta observationer är att mindre banker redovisar större förändringar av redovisade kreditförluster till följd av övergången till IFRS 9. Enligt Ozili (2017)

redovisar banker som står under högre tillsyn högre kreditförluster. Större banker är föremål för strängare tillsyn (Marton & Runesson, 2017). Därför kanske dessa banker redan innan införandet av IFRS 9 redovisade större kreditförluster och därav inte påverkas av övergången till ECL metoden i lika hög grad som de mindre. Utöver detta visar resultatet att kommersiella banker redovisar större kreditförluster än banker som är specialiserade inom andra områden och att riskprofilen har betydelse. Att banker med hög riskprofil redovisar större förändring av redovisade kreditförluster stödjer att förändringen drivs av hänsyn till kreditrisk eftersom banker med högre riskprofil har större utlåning i förhållande till totala tillgångar.

7. Studiens begränsningar och förslag för fortsatta studier

Med hänsyn till vårt urval kan vi inte dra några generella slutsatser för hela populationen. Studien undersöker endast övergångseffekten till följd av IFRS 9 och vi kan därför inte uttala oss om huruvida IFRS 9 leder till en bättre redovisning eller inte. Övergången förändrar inte tillgångarnas ekonomiska underliggande värde, utan endast redovisningen. Därav hade det varit intressant att undersöka om ECL metoden bidrar till en bättre uppskattning av kreditförluster samt om opportunistisk beteende förekommer i större eller mindre utsträckning under IFRS 9 än IAS 39. Ett annat uppslag är att undersöka hur införandet av IFRS 9 påverkar onoterade banker eller huruvida nationell kontext påverkar övergångseffekten.

Referenser

Ahmad-Zalulki, N.A., Campbell, K. och Goodacre, A. (2011). Earnings management in Malaysian IPOs: the East Asian crisis, ownership control, and post-IPO performance. [Elektronisk] *The International Journal of Accounting*. Vol. 46(2), s. 111-137. DOI: 0.1016/j.intacc.2011.04.001

Ahmed, A.S., Takeda, C. och Thomas, S. (1999). Bank loan loss provisions: a reexamination of Capital management, earnings management and signaling effects. [Elektronisk] *Journal of Accounting and Economics*. Vol. 28 (1) s. 1-25. DOI: 10.1016/S0165-4101(99)00017-8

Anandarajan, A., Hasan, I. och McCarthy, C. (2007). Use of loan loss provisions for Capital, earnings management and signalling by Australian banks. [Elektronisk] *Accounting & Finance*. Vol. 47(3), s. 357-379. DOI: 10.1111/j.1467-629X.2007.00220.x

Bank for International Settlements. (2017). *Basel III: Finalising post-crisis reforms*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.pdf>. [Hämtad 2018-04-01].

Barth, J., Caprio, G. och Levine, R. (2006). *Rethinking bank regulation - Till angels govern*. New York, NY: Cambridge University Press.

Bank For International Settlements (u.å). *Basel III: international regulatory framework for banks*. [Elektronisk]. Tillgänglig: Basel: Bank For International Settlements. <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm> [Hämtad 2018-04-01].

Bouvatier, V., Lepetit, L. och Strobel, F (2014). Bank income smoothing, ownership concentration and the regulatory environment. [Elektronisk] *Journal of Banking & Finance*, Vol. 41, s. 253–270. DOI: 10.1016/j.jbankfin.2013.12.001

Bushman, R. M. och Williams, C. D (2012). Accounting discretion, loan loss provisioning, and discipline of Banks' risk-taking [Elektronisk]. *Journal of Accounting and Economics*. Vol. 54(12), s. 1-18. DOI: 10.1016/j.jacceco.2012.04.002

Caporale, G. M., Alessi, M., Di Colli, S. och Lopez, J. S (2018). Loan loss provisions and macroeconomic shocks: Some empirical evidence for italian banks during the crisis [Elektronisk]. *Finance Research Letters*. Vol. 25(2018), ss 239–243. DOI: 10.1016/j.frl.2017.10.031

Curcio, D., De Simone, A. och Gallo, A (2017). Financial crisis and international supervision: New evidence on the discretionary use of loan loss provisions at Euro Area commercial banks. [Elektronisk]. *The British Accounting Review*. Vol. 49 (2017), ss. 181-193. DOI: 10.1016/j.bar.2016.09.001

Curcio, D. och Hasan, I. (2015). Earnings and Capital management and signaling: The use of loan-loss provisions by European banks. [Elektronisk] *The European Journal of Finance*. Volym 21(1), s. 26-50. DOI: 10.1080/1351847X.2012.762408

Duru, A., Hasan, I., Song, L., och Zhao, Y. (2018). Bank accounting regulations, enforcement mechanisms, and financial statement informativeness: Cross-country evidence 1. [Elektronisk] *Accounting and Business Research*, 1-35. DOI: 10.1080/00014788.2017.1415801

EBA (2017). *EBA REPORT ON RESULTS FROM THE SECOND EBA IMPACT ASSESSMENT OF IFRS 9*. [Elektronisk]. London: European Banking Authority, 13 Juli.
<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1720738/EBA+Report+on+results+from+the+2nd+EBA+IFRS9+IA.pdf> [Hämtad 2018-04-40].

ECB (2018). *Regulatory environment*. [Elektronisk]. Frankfurt: European Central Bank, Banking Supervision Tillgänglig:
<https://www.bankingsupervision.europa.eu/legalframework/regulatory/html/index.en.html> [Hämtad 2018-03-13].

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176/1, 27.6.2013, s. 64)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176/338, 27.6.2013)

EU (2017). *Europeiska unionens officiella tidning*, 27 december, Sextionde årgången, L345, ss. 27-33. Bryssel: Europeiska Unionen. Tillgänglig: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2017:345:FULL&from=EN> [Hämtad 2018-04-04]

Falkman, P. och Lundqvist, P (2016). Paradigmskifte inom redovisningen – Medför nya redovisningsstandarder ökad jämförbarhet och transparens? [Elektronisk]. Balans, 25 april. Tillgänglig: <https://www.tidningenbalans.se/wp-content/uploads/2016/04/Paradigmskifte-inom-redovisningen.pdf> [Hämtad 2018-04-03]

Field, A (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage Publication LTD. s. 131-161.

Finansinspektionen. (2018a). *Om kapitalkrav för svenska banker*. Tillgänglig: <https://www.fi.se/sv/bank/tillsyn/kapitalkrav-pa-banker/om-kapitalkrav-pa-banker/>. [Hämtad 2018-04-12]

Fonseca, A. R. och González, F (2008). Cross-country determinants of bank income smoothing by managing loan-loss provisions [Elektronisk]. *Journal of Banking & Finance*. Vol. 32(2), s. 217–228. DOI: 10.1016/j.jbankfin.2007.02.012

Frykström, N. och Li, J (2018). IFRS 9 – den nya redovisningsstandarden för redovisning av kreditförluster. [Elektronisk] *Ekonomiska kommentarer, Nr 3, 16 Februari 2018*. Stockholm: Sveriges Riksbank Tillgänglig: <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/ekonomiska-kommentarer/svenska/2018/ifrs-9--den-nya-redovisningsstandarden-for-redovisning-av-kreditforlustar> [Hämtad 2018-03-12]

Gebhardt, G (2016). Impairments of Greek Government Bonds under IAS 39 and IFRS 9: A Case Study [Elektronisk]. *Accounting in Europe*. Vol. 13(2), s. 169-196. DOI: 10.1080/17449480.2016.1208833

Gebhardt, G. och Novotny-Farkas, Z (2011). Mandatory IFRS Adoption and Accounting Quality of European Banks. [Elektronisk] *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 38(3-4), s. 289–333. DOI: 10.1111/j.1468-5957.2011.02242

IASB. (1998, and subsequently amended). IAS39 – *Finansiella instrument: Redovisning och värdering*. London: International Accounting Standards Committee.

IASB (2009a). Exposure draft ED/2009/12. *Financial instruments: Amortised cost and impairment*. November 2009. London: International Accounting Standards Board

IASB (2009b). Basis for Conclusions Exposure draft ED/2009/12. *Financial instruments: Amortised cost and impairment*. November 2009. London: International Accounting Standards Board

IASB (2013). Exposure draft ED/2013/3. *Financial instruments: Expected credit losses*. Mars 2013. London: International Accounting Standards Board.

IASB (2014a). IFRS 9 – *Finansiella instrument*. London: International Standard Accounting Board

IASB (2014b). Project Summary - *IFRS 9 Financial Instruments* [Elektronisk]. Juli 2014. London: International Accounting Standards Board

IFRS Foundation (2017a). *IFRS 9 and IFRS 15: One year to go*. Tillgänglig: <https://www.ifrs.org/news-and-events/2017/01/ifrs-9-and-ifrs-15/>. [Hämtad 2018-03-10]

IFRS Foundation (2017b). *IFRS Foundation - About us* [Elektronisk]. Brussel: IFRS Foundation. Tillgänglig: <http://www.ifrs.org/about-us/> [Hämtad 2018-04-04].

Kanagaretnam, K., Lobo, G. J. och Mathieu, R (2003). Managerial incentives for income smoothing through bank loan loss provisions. [Elektronisk] *Review of Quantitative Finance and Accounting*. Vol 20(1), s. 63-80. DOI: 10.1023/A:1022187622780

Kim, och Kross. (1998). The impact of the 1989 change in bank Capital standards on loan loss provisions and loan write-offs. [Elektronisk] *Journal of Accounting and Economics*. Vol. 25(1), s. 69-99. DOI: 10.1016/S0165-4101(98)00015-9

Krüger, S., Röscha, D. och Scheule, H (2018). The impact of loan loss provisioning on bank Capital requirements [Elektronisk]. *Journal of Financial Stability*. Vol 36, s. 114–129. DOI: 10.1016/j.jfs.2018.02.009

Leventis, S., Dimitropoulos, P.E. och Anandarajan, A. J (2011). Loan Loss Provisions, Earnings Management and Capital Management under IFRS: The Case of EU Commercial Banks [Elektronisk]. *Journal of Financial Services Research*. Vol. 40 (1-2), ss 103-122. DOI: /10.1007/s10693-010-0096-1

Marton, J. och Runesson, E (2017). The predictive ability of loan loss provisions in banks - Effects of accounting standards, enforcement and incentives. [Elektronisk] *The*

British Accounting Review. Vol. 49(2), s. 162-180. Tillgänglig: ScienceDirect [2018-03-12] DOI: 10.1016/j.bar.2016.09.003

Mukuddem-Petersen, J., och Petersen, M (2008). Optimizing Asset and Capital Adequacy Management in Banking. [Elektronisk] *Journal of Optimization Theory and Applications*. Vol. 137(1), s. 205-230. DOI: 10.1007/s10957-007-9322-x

Neurath, C (2016). Nya regler kan kosta bankerna 8 miljarder [Elektronisk]. SvD Näringsliv. 25 November 2016. Tillgänglig: Hämtad <https://www.svd.se/nya-regler-kan-kosta-bankerna-8-miljarder>. [2018-03-12]

Novotny-Farkas, Z (2016). The Interaction of the IFRS 9 Expected Loss Approach with Supervisory Rules and Implications for Financial Stability. [Elektronisk] *Accounting In Europe*. Vol. 13(2), s. 197-227. DOI: 10.1080/17449480.2016.1210180

Olszak, M., Pipień, M., Kowalska, I. och Roszkowska, S (2017). What Drives Heterogeneity of Cyclicity of Loan-Loss Provisions in the EU? [Elektronisk]. *Journal of Financial Services Research*. Vol. 51(17), s 55–96. Tillgänglig: Springer [2018-03-27]. DOI: 10.1007/s10693-015-0238-6

Ozili, P. K (2017). Discretionary provisioning practices among Western European banks [Elektronisk]. *Journal of Financial Economic Policy*. Vol. 9(1), s.109-118. DOI: 10.1108/JFEP-07-2016-0049

Pérez, D., Salas-Fumás, V. och Saurina, J (2008). Earnings and Capital Management in Alternative Loan Loss Provision Regulatory Regimes [Elektronisk]. *European Accounting Review*. Vol: 17(3), s. 423-445. DOI: 10.1080/09638180802016742

Shrieves, och Dahl. (2003). Discretionary accounting and the behavior of Japanese banks under financial duress. [Elektronisk] *Journal of Banking and Finance*. Vol. 27(7), s. 1219-1243. DOI: 10.1016/S0378-4266(02)00252-2

Bilaga 1.

Index Variabel	Förklaring
Audit	Index by Barth m.fl. (2006). Range 0-7. Questions: Is an external audit a compulsory obligation for banks? Are specific requirements for the extent or nature of the audit spelled out? Are auditors licensed or certified? Do supervisors get a copy of the auditor's report? Does the supervisory agency have the right to meet with external auditors to discuss their report without the approval of the bank? Are auditors required by law to communicate directly to the supervisory agency any presumed involvement of bank directors or senior managers in illicit activities, fraud, or insider abuse? Can supervisors take legal action against external auditors for negligence? Yes = 1 and No = 0
Capital	Index by Barth m.fl. (2006). Range 0-7. Questions: Is this ratio risk weighted in line with the Basle guidelines? Yes = 1 and No = 0. Does the minimum ratio vary as a function of an individual bank's credit risk? Yes= 1 and No = 0. Does the minimum ratio vary as a function of market risk? Yes= 1 and No = 0. What fraction of revaluation gains is allowed as part of Capital? (answer < 0,75 = 1). Market value of loan losses not realized in accounting books? Yes= 1 and No = 0. Unrealized losses in securities portfolios? Unrealized foreign exchange losses? Yes= 1 and No = 0.
Official	Index by Barth m.fl. (2006). Range 0-27. Questions: Are the sources of funds to be used as Capital verified by the regulatory/supervisory authorities? Yes=1, No =0. Can the initial disbursement or subsequent injections of Capital be done with assets other than cash or government securities? Yes=0, No =1. Can initial disbursement of Capital be done with borrowed funds? Yes=0, No =1. Are off-balance sheet items disclosed to supervisors? Yes=1, No =0. Can the supervisory agency order the bank's directors or management to constitute provisions to cover actual or potential losses? Yes=1, No =0. Can the supervisory agency suspend the directors' decision to distribute: Dividends? Yes=1, No =0. Bonuses? Yes=1, No =0. Management fees? Yes=1, No =0. Who can legally declare - such that this declaration supersedes some of the rights of shareholders - that a bank is insolvent: Bank supervisors? Yes=1, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. According to the Banking Law, who has authority to intervene - that is, suspend some or all ownership rights - a problem bank: Bank supervisor? Yes=1, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. Regarding bank restructuring and reorganization, can the supervisory agency or any other government agency supersede shareholder rights: Bank supervisor? Yes=1, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. Regarding bank restructuring and reorganization, can the supervisory agency or any other government agency - Remove and replace management: Bank supervisor? Yes=1, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. Regarding bank restructuring and reorganization, can the supervisory agency or any other government agency - Remove and replace directors: Bank supervisor? Yes=1, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. Regarding bank restructuring and reorganization, can the supervisory agency or any other government agency: Forbear certain prudential regulations: Bank supervisor? Yes=1, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Regarding bank restructuring and reorganization, can the supervisory agency or any other government agency: Insure liabilities beyond any explicit deposit insurance scheme: Bank supervisor? Yes=1, No =0. Deposit insurance agency? Yes=0,5, No =0. Bank restructuring or Asset Management Agency? Yes=0,5, No =0. Are auditors licensed or certified? Yes=1, No =0. Are auditors required by law to communicate directly to the supervisory agency any presumed involvement of bank directors or senior managers in illicit activities, fraud, or insider abuse? Yes=1, No =0. Can supervisors take legal action against external auditors for negligence? Yes=1, No =0. Has legal action been taken against an auditor in the last 5 years? Yes=1, No =0. Can the supervisory authority force a bank to change its internal organizational structure? Yes=1, No =0.

Index för Tillsyn				
Land	Official	Audit	Capital	Tillsyn
Belgien	12	7	4	23
Bulgarien	14	7	4	25
Cypern	9	5	4	18
Danmark	10	7	7	24
Estland	17	7	1	25
Finland	7	6	4	17
Frankrike	8	7	2	17
Grekland	14	7	3	24
Irland	14	6	3	23
Italien	10	5	3	18
Kroatien	16	7	2	25
Liechtenstein	13	7	7	27
Litauen	13,5	5	4	22,5
Malta	18	6	3	27
Nederländerna	8	7	3	18
Norge	10	7	3	20
Polen	11	6	5	22
Portugal	16	7	5	28
Rumänien	12	5	1	18
Schweiz	17	7	4	28
Slovakien	17	7	5	29
Spanien	14	5	7	26
Storbritannien	14	7	5	26
Sverige	10	6	2	18
Tjeckien	11	5	5	21
Tyskland	12	6	5	23
Ungern	17,5	7	2	26,5
Österrike	17	7	6	30

**GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN**